

Jumalateenistus Nõos P, 30.07.23 kell 11.00, 8. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: 1Kn 18:21–26,36–39; Hb 4:1–2,9–13

Pihikõne: Mt 13:45j

Jutlus: Mt 7:13–14

Laulud: 400 (1–3); 332 (1–6,7); 225 (1–4); 268 (1–4)

*Minge sisse kitsast väravast, sest lai on värav ja avar on tee, mis viib hukatusse, ja palju on neid, kes astuvad sealt sisse! Kuid kitsas on värav ja ahtake on tee, mis viib ellu, ja pisut on neid, kes selle leiavad.*

Üle-eelmisel pühapäeval jutlustati meie kirikukalendri järgi rikkast noormehest, kes küsis Jeesuselt, kuidas ta saaks pärida igavest elu. Jeesus andis talle kaks vastust, üldise ja isikliku. Üldine vastus oli: pea Jumala kärke. Kuuldes, et neid noormees juba peabki, andis Jeesus talle ka isikliku, vaid noormehe kohta käiva vastuse: müü maha oma varandus, jaga vaestele ja järgi mind.

Tänane kirjakoht kitsast ja laiast väravast/teest on esmapilgul väga üldine.

Kui ütleksime kellelegi, et ta pääseb igavesse ellu mitte laia, vaid kitsast teed käies, siis tekiks tal kohe küsimus: kust ta selle kitsa tee siis leiab? Sest kõik on ju suhteline. Tartu-Tallinn maantee on lai küll, kuid ta jääb tugevasti alla mõnele Saksamaa või Ameerika kiirteele. Või kui läheneda allegooriliselt: mungana kloostri elamine, pidev paastumine ja palvetamine näib ju palju kitsama teena kui luterlasena oma igapäevast tööd tehes ja koos perega selle vilju nautides Jumalat teenida. Meie vestluskaaslane küsiks arvatavasti: „Kas saaks palun täpsemalt?“

Meie kirjakoht pärineb Jeesuse Mäejutlusest, mis asub Mt peatükkides 5–7. Kui see läbi lugeda, siis võib hakata taipama, mida Jeesus selle kitsa värava/tee all silmas peab. See on väga range ja pingutav eluviis, millele igasugune ilmalik tsiviil- ja kriminaalseadus jääb oma raskuses kõigiti alla. Ning isegi Moosese seadused, mida õpime VT-st, on palju lihtsamad (meenutagem Mäejutlusest kasvõi Jeesuse tõlgendust käskudest „Ära tapa!“ või „Ära riku abielu!“). Jeesuse Mäejutlus on tõepoolest väga kitsas värav/tee!

Ent kui oleme selle värava/tee tõesti leidnud ja püüame seda oma elus järgima hakata (teame, et seda tegid nt Lev Tolstoi ja Uku Masing; võib-olla teete seda teiegi?), siis oleme järgmise probleemi ees, millele ülal juba vihjasin: ka Mäejutlus on liiga üldine.

Oletame, et me püüame oma elus Mäejutluse kärke järgida, kuid kas me võime siis kindlad olla, et me tõepoolest igavese elu pärime? Oleks ju palju lihtsam, kui Jeesus ütleks meile nagu rikkale noormehele, mida peame täpsemalt tegema?

Kuid kas ikka on? Too rikas noormees sai teada, et peab kogu oma varanduse maha müüma, vaestele jagama ja Jeesust järgima. Kas ta oli selle vastuse üle õnnelik? Ei, ta oli kurb, sest talle tundus selle nõuande järgimine võimatuks.

Ka meie oleksime võib-olla kurvad, kui saaksime teada, mida just meie tegema peaksime, et pärida igavene elu. Võib-olla ongi hea, et Jumal meile seda otsesõnu ei ütle!

Jumal näeb ju täpselt, mida me suudame ja mis meil puudub. Kui ta on meile kinkinud selle värava/tee, mis siis et kitsa, siis ta ju ikkagi tahab, et me selle leiaksime ja sellel käia suudaksime. Seepärast arvan, et ta on andnud kõigele oma loodule, sh igale inimesele võimaluse see värav/tee leida ja seda käia – just sellisena nagu see loodu on. Teisisõnu, Jumal tahab meid igavesse ellu juhatada just sellistena nagu me oleme: targad ja rumalad, ilusad ja inetud, noored ja vanad, mehed ja naised, rikkad ja vaesed, paganad ja pühakud, jne, jne. Sest me kõik oleme tema loodud.

Siiski on Jumalal kaks tingimust.

Esimene neist on tegelikult kirjas siinsamas Mäejutluses, meie kirjakoht eelnevas salmis Mt 7:12: „Kõike siis, mida te iganes tahate, et inimesed teile teeksid, tehke ka nendele! See ongi Seadus ja Prohvetid.“

See on Jumala poolt ju väga personaalne lähenemine! Meie tahtmised teistelt inimestelt on ju väga erinevad! Erinevad on tarkade ja rumalate, ilusate ja inetute, noorte ja vanade, meeste ja naiste, rikkaste ja vaeste, paganate ja pühakute tahtmised. Kuid Jumal tahab, et me mõtleksime välja, mida

me tegelikult teistelt tahame ja teeksime seda siis teistele.

Kas me teame, mida me tegelikult teistelt tahame?

Kui seda kellegi käest küsida, siis ei oska ta võib-olla kohe vastata, sest mõtleb, et see on midagi suurt ja filosoofilist. Kuid Jumal ei taha igavest elu kinkida ainult filosoofidele, vaid ka vaimus vaestele. Arvesse lähevad ka meie igapäevased tahtmised.

Mina näiteks tahan, et mind koheldakse tähelepanelikult ja viisakalt. Et mulle tullakse appi, kui ma hädas olen. Et peetaks oma lubadusi ja suhtutaks oma võetud kohustustesse vastutustundlikult. Et (ja see on väga imelik tahtmine) inimesed suhtleksid minuga kirjas ja sõnas korrektses eesti keeles. Praeguseks aitab neist neljast ootusest teiste aadressil.

Jeesuse juhtnööri järgides peaksin siis a) kohtlema ka ise teisi tähelepanelikult ja viisakalt, b) minema teistele appi, kui näen, et nad on hädas, c) pidama iseenda antud lubadusi ja suhtuma oma võetud kohustustesse vastutustundlikult ning d) suhtlema teistega korrektses eesti keeles.

Kas see on raske? Vahel vägagi! Kuid kui me seda teha püüame, siis on Jumalal meie üle hea meel ja me oleme astunud sammukese edasi sel kitsal teel, millest Jeesus kõneleb.

Esimene tingimus, mida Jumal meile meie pürgmusel igavesse ellu seab, on siis see, et me teeksime teistele seda, mida tahame, et meile tehakse. See kattub ka Jeesuse nn kaksikkäsu teise poolega: armasta oma ligimest nagu iseennast. See esimene tingimus on niisiis suunatud meie ligimesele, on n-ö horisontaalne tingimus.

Kuid teine tingimus on vertikaalne, suunatud Jumalale. Jeesus ütles ka rikkale noormehele lõpuks: „Järgne mulle!“

Kui me ütleme kellelegi, et ta peaks uskuma Jumalasse, siis küsib ta, eriti tänapäeval: „Millisesse jumalasse?“ Jumalaid on ju nii palju! Miks arvan mina, et just see minu oma on kõige õigem.

Tõepoolest, see on suur probleem! Me ei saa teist inimest uskuma panna sellesse Jumalasse, kellesse meie usume, kui ta ei taha seda teha.

Kristlaste Jumal on Kolmainsus – Isa, Poeg ja Püha Vaim. Igaüks neist kolmest isikust on samuti Jumal, kellesse uskuda. Siiski on Jeesus ajalooline isik, kes on inimene nagu meigi ja temasse on kõige lihtsam uskuda. Niisiis on teine tingimus, mille Jumal meile igavesse ellu pürgimisel ette paneb, Jeesuse Kristuse järgimine.

Kristuse järgimine on minu ja Jumala vaheline asi. Kordan veel, me ei saa sundida teisi inimesi Kristust järgima, kui nad seda ei taha. Kui Peetrus Jh 21:21 muretseb, mis saab jüngrist, keda Jeesus armastas, ütleb Jeesus talle: „...mis see sinusse puutub? Sina järgne mulle!“

Tõepoolest, meie asi on Kristusele järgneda ja vaadata, kuidas me oma elus seda teha suudame, mitte sundida teisi Kristust järgima. Muidu lõpeb see jälle veriste ristisõdadega – nii otseses kui ülekantud tähenduses.

See, mida me saame teiste misjoneerimiseks teha, ongi kokku võetud eelmainitud esimesse tingimusse: tee teisele seda, mida sa tahad, et sinule tehakse. Kui inimesed näevad, et sa hoolid neist, siis hakkab neid huvitama, miks see niimoodi on. Ja siis võid sa öelda, see on nii sellepärast, et ma püüan järgida Jeesust Kristust. Või nagu ütleb apostel Peetrus 1Pt 3:15: „...pühitsege Issandat Kristust oma südames, olles alati valmis kostma igäuhele, kes teilt pärib aru lootuse kohta, mis teis on.“

Nõnda näeme, kuidas Jumal läheneb meile üdini isiklikult, ainult meie ainulaadsest olemusest lähtuvalt ja juhatab meid oma Poja Jeesuse Kristuse ja – nii imelik kui see ka pole – meie ligimeste kaudu igavesse ellu. See värav/tee on väga kitsas. Pidagem siiski vastu!

Aamen.